

Karula kõrgustik

KUHJEKÕRGUSTIK

HAAPSALU KUTSEHARIDUSKESKUS

Karula kõrgustik

- Asend – Eesti lõunaosa
- Piirneb põhjas Otepää kõrgustiku, läänes Valga nõo ning idas ja lõunas Võru-Hargla nõoga
- Pindala 275 km
- Eesti territooriumist 0,61 %
- Kõrgeim koht: Rebasejärve Tornimägi (137 m)
- Kujunenud 40 km pikkusel ja 4-8 km laiusel lõuna-edelasihilisel kaarjal kõrgendikevööndil

Karula kõrgustiku asend

Maastikurajoonide tüpoloogiline liigitus

kõrgustikud	kõrgustikevahelised nõod	meresaaed ja rannikumadalikud
lavamaad	sisemaised soostunud madalikud	

Karula maastik Tornimäelt

Karula kõrgustiku maastiku eripära

- Vööndina väljasirutunud kõrgustik
- Hulgaliselt ümara ja korrapärase põhikujuga järsunõlvalised kuplikujulised küngasmõhnad
- Eriti arvukalt ja ilmekalt välja kujunenud Kaika ümbruses
- Kõrgustiku väiksuse tõttu välja kujunemata suured orud

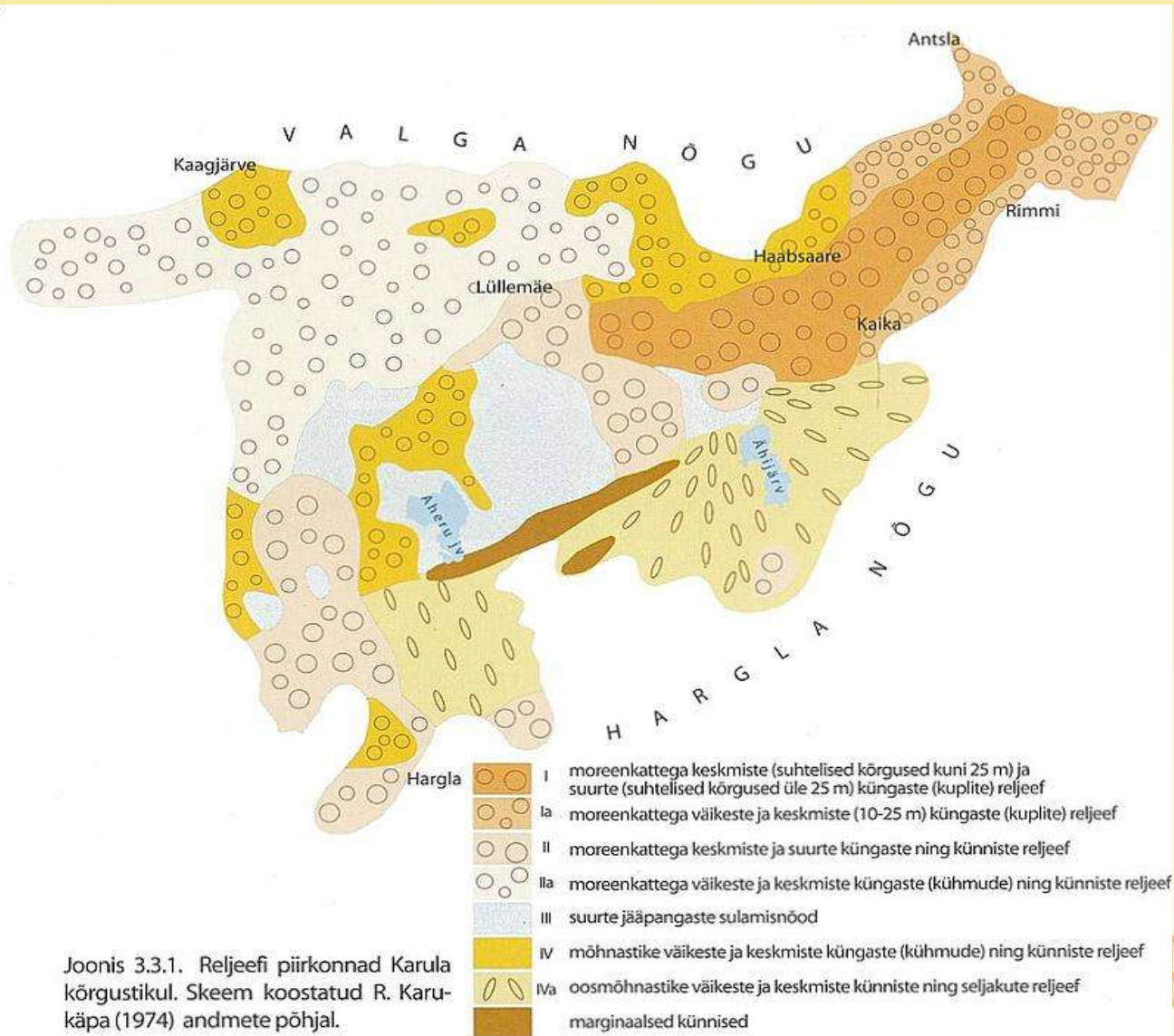
Karula kõrgustiku alupõhi ja pinnamood

- Aluspõhja pealiskihtideks on devoni liivakivi
- Tõenäoliselt puudub kuhjekõrgustikul aluspõhjaline tuumik
- Pinnavormistik kujunenud jääaja lõpul piki Võrtsjärve ja Võru-Hargla nõgu kulgenud liustikuvoolude otsmiste ja servmiste settekuhjatistena
- Ümarad korrapärase põhikujuga küngasmõhnad
- Kagus ääristavad ala 2 oosmõhnastikku
- Kitsast ala hõlmaval kõrgustikul pole saanud kujuneda suuri orge
- Lõunapoolses keskosas tekkinud jää kauema püsimise tõttu nõod
- Kõrgustiku väliskaarel kagusihilised künnised (kõrgus kuni 10 m)

Kaika ümbrus

Reljeefi piirkonnad

Joonis 3.3.1. Reljeefi piirkonnad Karula kõrgustikul. Skeem koostatud R. Karukäpa (1974) andmete põhjal.

Karula kõrgustiku veestik

- 60 järve
- Enamus paiknevad kõrgustiku keskosas – suuremad Aheru, Ähijärv. Kirdes kaitsealused Keema järved
- Kõrgustikult lähtuvad lühikesed veevoolud-lõunasuunas Mustjõkke Hargla oja, Ahli jõgi ja Maru oja; läänesuunas väikesesse Emajõkke Ärnu jõgi

Ähijärv

Karula kõrgustiku muld- ja taimkate

- Reljeefi vaheldusrikkuse tõttu muld- ja taimkate väga mitmekesine
- Suur soomuldade osakaal 33%, sh. enamasti madalsoomullad (nõgude rohkus). Rohkem kui Haanjas ja Otepääl
- Männikute osakaal suurem kui Haanjas ja Otepääl (29%). Peaaegu puuduvad nõmme- ja rabamännikud

Karula kõrgustiku asustus ja kaitsealad

- Asustus hõre
- Suuremad asulad lõunakeskosas – Lüllemäe, Karula, Koikküla, Ähijärve.
Lääneosas suurim Kaagjärve küla (326 el.)
- Kaitstav ala – Karula Rahvuspark (ümbes Ähijärve), millest 1/3 hajataludega pärandkultuurimaistu
- Maad kuuluvad Valga ja Võru maakonda

HAAPSALU KUTSEHARIDUSKESKUS

